

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוק. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה !

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון: 014281 עברית לערבים	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table border="1"> <tr> <td>שנה السنة</td> <td>חודש الشهر</td> </tr> <tr> <td>מועד موعد</td> <td></td> </tr> <tr> <td>מס' תעודת הזהות</td> <td>סמל ביה"ס</td> </tr> <tr> <td>رقم الهوية</td> <td>رقم المدرسة</td> </tr> </table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة	חודש الشهر	מועד موعد		מס' תעודת הזהות	סמל ביה"ס	رقم الهوية	رقم المدرسة	מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
שנה السنة	חודש الشهر									
מועד موعد										
מס' תעודת הזהות	סמל ביה"ס									
رقم الهوية	رقم المدرسة									

אם ניתנה מחברת נוספת
إذا أُعطي دفتر إضافي

☐

יש לסמן במשבצת
يجب الإشارة في المربع

* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ב, 2022
מספר השאלון: 014281

מדינת ישראל
משרד החינוך

עברית: ספרות ולשון לבתי ספר ערביים

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון – ספרות	–	50 נקודות
חלק א – סיפורת		
חלק ב – שירה		
פרק שני – לשון	–	50 נקודות
סך הכול	–	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

- ד. הוראות מיוחדות: (1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.
(2) דפי הטיוטה בסוף השאלון נועדו לשאלון כולו.
(3) שימו לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.
(4) אין להשתמש במילון.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

פרק ראשון: ספרות (50 נקודות)

בפרק זה שני חלקים:

חלק א – סיפורת (שאלות 1–3): 25 נקודות

חלק ב – שירה (שאלות 4–6): 25 נקודות

ענו על שאלה אחת מכל חלק; בסך הכול עליכם לענות על שתי שאלות בפרק זה.

חלק א – סיפורת (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1–3. בשאלה שבחרתם ענו על כל הסעיפים א–ג.

1. משחק עם מפתח / אידה פינק

קראו את הקטעים I–II שלפניכם, וענו על שלושת הסעיפים א–ג שאחריהם.

קטע I הם סיימו זה עתה את ארוחת הערב והאישה הסירה את הצלחות מהשולחן, נשאה אותן אל המטבח והניחה בכיור. האור שבמטבח היה עמום עוד יותר מן האור שבחדר, הוא היה כמעט לגמרי צהוב, והקירות היו זרועים כתמי רטיבות. הם גרו כאן כבר שבועיים, וזו הייתה דירתם השלישית מאז פרצה המלחמה, את שתי הקודמות עזבו בבהילות.

קטע II "...אתה ילד גדול, נכון? אתה הרי יודע שאם מישהו באמת יצלצל בשעות היום, כשאימא בעבודה, הכול יהיה תלוי בך. נכון? ומה תגיד כשישאלו על ההורים?"

"אימא בעבודה..."

"ואבא?"

הילד שתק.

"ואבא?" צעק הגבר בחרדה.

הילד החוויר.

"ואבא?" חזר הגבר ושאל בנימה שקטה יותר.

"מת", ענה הילד והשליך עצמו אל אביו העומד בסמוך וממצמץ בעיניו בצורה מצחיקה, אבל מזמן היה גם הוא עצמו בגדר מת בשביל כל אותם שיצלצלו באמת.

(שימו לב: המשך השאלה בעמוד הבא.)

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

א.

בתחילת הסיפור "משחק עם מפתח" מתוארת משפחה לאחר ארוחת ערב שגרתית לכאורה. מן הפרטים בסיפור אפשר ללמוד על האווירה שהייתה בבתים יהודיים רבים בתקופת השואה. הביאו משני הקטעים I-II שלושה פרטים כאלה, והסבירו מה אפשר ללמוד מן הפרטים האלה על האווירה שהייתה בבתים יהודיים בתקופת השואה. (10 נקודות)

ב.

ההתרחשויות בסיפור מלמדות על מציאות שבה הנורמליות בעולם מתערערת. לפניכם שני מושגים. לפי הקטעים ולפי הסיפור כולו, הסבירו את ההיפוך האירוני שחל במשמעות הרגילה של כל אחד מהם. (8 נקודות)

- התפקידים המסורתיים של ההורים ושל בנם בן השלוש
- המושג "משחק"

(שימו לב: סעיף ג בעמוד הבא.)

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

- ג. לפניכם המשפט האחרון בקטע II שהוא גם המשפט האחרון בסיפור.
"אבל מזמן היה גם הוא עצמו בגדר מת בשביל כל אותם שיצלצלו באמת".
הסבירו מה אפשר ללמוד ממשפט זה על גורלם הצפוי של האב ובנו. (7 נקודות)

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

2. כריתה / סביון ליברכט

קראו את הקטעים I–III שלפניכם, וענו על שלושת הסעיפים א–ג שאחריהם.

קטע I כאשר חלצה הניה את המספריים החזים מתוך נדן הפלסטיק הירוק שעוף מבוטר משורטט עליו, החלו עיניה מזדגגות, וכאשר שלחה ידה אל ראש נכדתה והבקיעה באצבעותיה פסוקות בתוך השיער הנוצץ כזהב [...] כבר היו כל פניה מסכה.

קטע II הראשון לראות היה צבי. לרגע אחד עמד נדהם, ראשו מוטה אחורנית כאילו סטרו על פניו, ואחר נדמה כי יפרוץ בבכי: שפתיו נאספו פנימה ועיניו צללו [...] "אימא, את השתגעת לגמרי הפעם", אמר. הילדה ייבבה לפתע, כנבהלת עוד מן הצעקות שבין אביה לסבתה. [...] "תראי מה שעשית לה. היה לה השיער הכי יפה בגן. אנחנו לא סיפרנו אותה מאז שהיא נולדה. את הרי יודעת את זה טוב מאוד. את היית גאה בשיער שלה. איך יכולת לעשות לה את זה, תסבירי לי, איך?"

קטע III קולה של זיווה התרומם מולו מייד: "תפסיק עם זה! זה לא יעזור לך עכשיו! [...] אני לא רוצה לשמוע מזה יותר! הסיפורים ההם זה כבר דבר פרה־היסטורי. [...] היא לא נורמלית. שתדע את זה: יש לך אימא לא נורמלית. אמרתי לך את זה כבר מזמן. בשואה הזאת הלכו לה לאיבוד כמה ברגים בראש. תראה איזה אסון היא גרמה לנו! אסון! [...] אתה מבין מה קורה פה? היא יודעת מה שהכינים עשו כשאנשים מתו במחנה ריכוז. זה ילדה בת ארבע צריכה לשמוע? זה סיפור מתאים לגיל הזה, אני שואלת אותך? אני רוצה שלילדה שלי יספרו על סינדרלה ולא על אושוויץ!"

א. זוועות השואה פגעו לא רק באנשים שהיו בשואה, אלא גם בדורות שבאו אחריהם ובמשפחות שהם הקימו בארץ. הסבירו קביעה זו על פי ההתנהגות של הניה, של הבן צבי, של אשתו זיווה ושל הנכדה מירי בסיפור.

(10 נקודות)

(שימו לב: סעיפים ב–ג בעמוד הבא.)

لا تكتبوا في هذه المنطقة

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

ב. למילה "כריתה" בשם הסיפור יש משמעות סמלית.

הסבירו את המשמעות הסמלית של מילה זו בסיפור. (8 נקודות)

ג. תארו את הדילמה של צבי בסיפור, והסבירו כיצד דילמה זאת משקפת את היחס של החברה כלפי ניצולי השואה

וכלפי זיכרון השואה. (7 נקודות)

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

3. נמוך, קרוב לרצפה / יהודית הנדל

קראו את הקטעים I–III שלפניכם, וענו על שלושת הסעיפים א–ג שאחריהם.

קטע I השבוע, כאשר עזבתי סופית את הדירה בחיפה, מצאתי על אחד המדפים בַּאֲטָלְיָה [סטודיו, חדר עבודה של אומן] את תמונתה הישנה של אימי. היא הייתה תלויה שנים בביתו של אבי. יום אחד באתי, ובמקום התמונה היה על הקיר כתם בהיר ריק [...] ולמוחרת נכנסה לבית האישה השנייה [...] ואחר כך, כאשר באתי פעם לבקר את אבי, הושיט לי חבילה עטופה וקשורה.

קטע II עיניו הכחולות, הצלולות, היו קפואות והוא כל הזמן בכה.

אני לא יודע מה לעשות, אמר.

שאלתי מה.

אני לא יודע איפה להיקבר, אמר.

אבל אבא, אמרתי.

הוא כל הזמן בכה.

[...]

לא, אמר, אני איקבר לבד. אני לא יכול להעדיף אישה אחת על פני השנייה.

קטע III כשעזבתי השבוע סופית את הדירה בחיפה מצאתי את תמונתה של אימי על מדף באטליה, עטופה וקשורה כמו שהייתה. לקחתי אותה איתי לתל אביב [...] ניקיתי את הזכוכית, נעצתי מסמר ותליתי אותה נמוך, קרוב לרצפה. כיוון שהדלת תמיד פתוחה, היא מציצה משם רק מהצד. כל יום היא נראית יותר צעירה. אבי מת בדצמבר. ירד גשם כבד. לא נסענו השנה.

א. על פי קטעים I–III ועל פי הסיפור כולו, כתבו מהי ההתלבטות של האב הזקן, והסבירו את הסיבות להתלבטות זו.

(8 נקודות)

(שימו לב: סעיפים ב–ג בעמוד הבא.)

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

ב. תמונת האם בסיפור היא מוטיב מרכזי. המקומות שהתמונה הוצבה בהם מלמדים על היחסים בין האב לאשתו הראשונה ועל היחסים בין הבת לאימה שנפטרה.

על פי קטעים I–III ועל פי הסיפור כולו, ציינו שני מקומות שבהם הוצבה תמונת האם, והסבירו מה אפשר ללמוד מכל מקום שבו הוצבה התמונה על היחס של האב כלפי אשתו הראשונה ועל היחס של הבת כלפי אימה.

(10 נקודות)

ג. בסיפור זה הבת מתארת את אביה לפני מותו בלשון ציורית.

לפניכם כמה מן התיאורים של הבת את אביה.

– "פניו היו מכורכמים והוא כל הזמן בכה".

– "עיניו הכחולות, הצלולות, היו קפואות".

– "עיניו בהקו עכשיו, לא נעות, שתי אבנים כחולות".

– "פניו עדיין היו אפורים, בצבע עץ".

מה אפשר ללמוד מן התיאורים האלה על מצבו של האב לפני מותו?

בחרו בשניים מן התיאורים, והסבירו כיצד כל אחד מהם מעיד על מצבו של האב. (7 נקודות)

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

חלק ב – שירה (25 נקודות)

ענו על **אחת** מן השאלות 4–6. בשאלה שבחרתם ענו על כל הסעיפים א–ג.

4. קראו את השיר שלפניכם.

כתנת איש המחנות / אבנר טריינין

בית 1 ולא קנאו בו האחים
על כתנת הפסים,
שבה הלבישו גם אותם
כשהורדו מן הפסים.

בית 2 ולא חלם ולא פתר
ומן האלמה לא קם,
ולא נגרע שעיר עזים
בהטבלה בדם.

בית 3 ואביהם לא הכירה,
כי רבו בני זקוניו,
ורק מלמל חיה רעה
ולך אותם לא שב.

שיר זה הוא על אסיר יהודי במחנות ההשמדה בתקופת השואה. כדי להעצים את הזעזוע מגורל האסיר במחנה הריכוז הנאצי, המשורר משווה אותו ליוסף המקראי על דרך השלילה.

לפניכם תקציר הסיפור על יוסף מספר **בראשית**, פרק ל"ז. קראו אותו, וענו על הסעיפים א–ג שאחריו.

יוסף היה בנו האהוב של יעקב, וכדי לבטא את אהבתו אליו, תפר לו יעקב כתונת פסים. מעשה זה הגביר את קנאתם של האחים ביוסף ואת שנאתם אליו. יוסף סיפר להם על החלומות שחלם, ולפיהם צפויה לו גדולה והאחים צפויים להיות במעמד נחות משלו. כדי להתנקם ביוסף הם הורידו מעליו את כתונת הפסים והשליכו אותו לבור בשדה. הם התכוונו להמיתו, אבל בסופו של דבר מכרו אותו לסוחרים ישמעאלים שהיו בדרך למצרים. את כתונת הפסים שהורידו מעליו טבלו בדם של שעיר עיזים (תיש) והביאו אותה ליעקב אביהם. יעקב הכיר את כתונת הפסים של בנו ואמר שחיה רעה טרפה את יוסף בנו האהוב. הוא התאבל על בנו שנים רבות ולא ידע שיוסף חי ועתיד להצילו בסוף ימיו.

(שימו לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

א. על פי בתים 1–2 של השיר ועל פי תקציר הסיפור על יוסף, ציינו שלושה הבדלים בין הגורל של יוסף המקראי ובין הגורל של היהודי, איש המחנות, והסבירו את התרומה של הבדלים אלה להעברת המסר של המשורר. (10 נקודות)

ב. בתחילת הבית האחרון בשיר נכתב "ואביהם לא הכירה". מהו ההבדל בין תגובתו של האב בשיר ובין תגובתו של יעקב, אבי יוסף, בסיפור המקראי, למראה כתונת הפסים המוכתמת בדם, ומה המשותף לתגובות האלה? (8 נקודות)

ג. בבית 1 בשיר המילה "פסים" מוזכרת פעמיים. הסבירו את משמעות המילה "פסים" בכל אחת מן הפעמים. (7 נקודות)

_____ "כתונת הפסים"

_____ "כשהורדו מן הפסים"

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

5. קראו את השיר שלפניכם, וענו על שלושת הסעיפים א–ג שאחריו.

הפֶתֶם נִשְׁאָר עַל הַקִּיר / דוד אבירן

- בית 1
מִי־שֶׁהוּ נִסָּה לְגַרֵּד אֶת הַפֶּתֶם מֵעַל הַקִּיר.
אָבַל הַפֶּתֶם הָיָה כִּהָּה מְדִי (אוּ לְהִפֹּךְ - בְּהִיר מְדִי).
אִם כֵּן וְאִם כֵּן - הַפֶּתֶם נִשְׁאָר עַל הַקִּיר.
- בית 2
אֲזִי שְׁלַחְתִּי אֶת הַצִּבֵּעַ, שְׂמִי־שֶׁחַ אֶת הַקִּיר בִּירָק.
אָבַל הַפֶּתֶם הָיָה בְּהִיר מְדִי.
וְשִׁכַּרְתִּי אֶת הַסִּיד, שְׂמִי־סִיד אֶת הַקִּיר לְמִשְׁעִי.
אָבַל הַפֶּתֶם הָיָה כִּהָּה מְדִי.
אִם כֵּן וְאִם כֵּן - הַפֶּתֶם נִשְׁאָר עַל הַקִּיר.
- בית 3
אֲזִי לִקְחָתִי סִכִּין מִטֹּבַח וְנִסִּיתִי לְקַרְצֹף אֶת הַפֶּתֶם מֵעַל הַקִּיר.
וְהַסִּכִּין הָיְתָה חֲדָה עַד כָּאֵב.
רַק אֶתְמוּל הַשְּׁחִיזוֹ אוֹתָהּ.
וּבְכָל־זֹאת.
וְאֶגְרַפְתִּי גִרְזֵן וְהִלְמַתִּי בַקִּיר, אֶף הַפִּסְקָתִי בְּעוֹד מוֹעֵד.
אֵינְנִי־יֹדֵעַ, מִדּוּעַ עָלָה לִפְתָּעַ עַל יָדַי,
שֶׁהַקִּיר עָלוּל־פֶּל, אָבַל הַפֶּתֶם בְּכָל־זֹאת יִשְׁאָר.
אִם כֵּן וְאִם כֵּן - הַפֶּתֶם נִשְׁאָר עַל הַקִּיר.
- בית 4
וּכְשֶׁהֶעֱמִידוֹ אוֹתִי אֶל הַקִּיר, בִּקְשָׁתִי לַעֲמֹד בְּסֻמוֹ לֹו.
וְחִפִּיתִי עָלָיו בְּחֻזָּה רַחֲב (מִי יוֹדֵעַ: אוֹלִי).
וּכְשֶׁהִתִּיזוֹ אֶת גְּבִי, נָגַר דָּם רַב, אָבַל רַק מִצַּד הַגֵּב.
יֹרִים.
- בית 5
וְאֵנִי כֹל כֵּן הָאֲמֻנָתִי, שֶׁהָדָם יִכְסֶּה עַל הַפֶּתֶם.
מִטַּח יְרִיּוֹת שְׂנִי.
וְאֵנִי כֹל כֵּן הָאֲמֻנָתִי, שֶׁהָדָם יִכְסֶּה עַל הַפֶּתֶם.
אִם כֵּן וְאִם כֵּן - הַפֶּתֶם נִשְׁאָר עַל הַקִּיר.

(שימו לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

א. יש הטוענים שהדובר בשיר הוא גיבור טרגי.

לפניכם הגדרה של גיבור טרגי. קראו אותה, וענו על השאלה שאחריה.

גיבור טרגי הוא אדם הנאבק להשתחרר מפגם שדבק בו או לתקן אי־צדק בחברה שבה הוא חי. הוא נלחם בעקשנות ובאומץ, ולמרות הכישלונות, הסבל הרב והידיעה הברורה שאין לו סיכוי, הוא ממשיך במאמציו עד הסוף המר, ומוכן אף להקריב את חייו למען המטרה שהציב לעצמו.

ציינו שתי תכונות של דמות הדובר בשיר המחזקות את הטענה שהוא גיבור טרגי, והסבירו כיצד כל אחת מן התכונות האלה באה לידי ביטוי בהתנהגות ובמעשים של דמות זו במהלך השיר. (10 נקודות)

ב. פָּרְשׁוּ את הבית האחרון בשיר. הסבירו את משמעות החזרה על המשפט: "וְאֵנִי כָּל כֶּף הָאֲמִנְתִּי, שֶׁהָדָם יִכְסֶּה עַל הַכֶּתֶם", וכתבו כיצד חזרה זו מתקשרת לפזמון החוזר: "אִם כֶּף וְאִם כֶּף - הַכֶּתֶם נִשָּׂאֵר עַל הַקִּיר". (7 נקודות)

ג. מידת המעורבות של הדובר בסילוק הכתם שעל הקיר הולכת ומתגברת לאורך השיר. כיצד המעורבות של הדובר בסילוק הכתם באה לידי ביטוי בתחילת השיר ובסופו? הדגימו את תשובתכם. (8 נקודות)

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

6. קראו את השיר שלפניכם, וענו על הסעיפים א–ג שאחריו.

הוראות לגנבת הגבול / דן פגיס

אדם בדוי, סע. הנה הדרך.
 אסור לך לזכר.
 אתה חייב להתאים לפרטים:
 עיניך כבר כחלות.
 אל תברח עם הגצים מתוך
 ארבת הקטר:
 אתה אדם וישוב בקרון. שב ננוח.
 הרי המעיל הגון, הגוף מתקן,
 השם החדש מוכן בגרונך.
 סע, סע. אסור לך לשכח.

א. הדובר בשיר מכנה את הנמען "אדם בדוי".

מיהו הנמען, ומדוע הדובר מכנה אותו כך? (10 נקודות)

ב. בשיר יש הוראות מנוגדות של הדובר לנמען.

צטטו מן השיר את ההוראות המנוגדות האלה, והסבירו את הקונפליקט המתבטא בהן. (8 נקודות)

ג. בשיר יש ביטויים המתקשרים לשואה.

בחרו בשני ביטויים כאלה, והסבירו את הקשר של כל אחד מהם לשואה. (7 נקודות)

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

פרק שני: לשון (50 נקודות)

ענו על **חמש** מן השאלות 7–14 (לכל שאלה – 10 נקודות).

7. לפניכם קטע מעובד מתוך הסיפור **משחק עם מפתח**, מאת אידה פינק. בקטע מודגשים ארבעה פעלים. ענו על כל כל הסעיפים א–ד שאחרי הקטע.

הם סיימו זה עתה את ארוחת הערב, והאישה **הִסִּירָה** את הצלחות מן השולחן, נשאה אותן אל המטבח והניחה בכיור. אחר כך היא חזרה אל החדר ו**הִתִּישְׁבָה** ליד השולחן. הילד ישב זקוף והביט באב, אבל **נִכַּר** היה שהוא מחזיק מעמד בקושי. "נשחק עוד פעם אחת עם המפתח, רק היום, נכון?" **פָּנְתָה** האישה אל הגבר.

א. (1) השורש של הפועל **הִסִּירָה** הוא _____.

(2) הבניין של הפועל **הִסִּירָה** הוא _____.

(3) כתבו פועל אחר מאותו השורש בבניין הופעל, על פי המשפט שלפניכם.

התביעה נגד חברת מוצרי הניקיון _____ בשל היעדר בסיס משפטי.

ב. (1) השורש של הפועל **הִתִּישְׁבָה** הוא _____.

(2) הבניין של הפועל **הִתִּישְׁבָה** הוא _____.

(3) כתבו פועל אחר מאותו השורש בבניין קל, על פי המשפט שלפניכם.

"המורה ביקש מתלמידיו: " _____ על הכיסאות, ושִׁמְרוּ על שקט בזמן ההרצאה!"

ג. (1) השורש של הפועל **נִכַּר** הוא _____.

(2) הבניין של הפועל **נִכַּר** הוא _____.

(3) כתבו פועל אחר מאותו השורש בבניין הפעיל, על פי המשפט שלפניכם.

צעירים רבים מנסים _____ חברים חדשים באמצעות הרשתות החברתיות.

ד. (1) השורש של הפועל **פָּנְתָה** הוא _____.

(2) הבניין של הפועל **פָּנְתָה** הוא _____.

(3) כתבו פועל אחר מאותו השורש בבניין התפעל, על פי המשפט שלפניכם.

רק בשבת הבאה _____ לקרוא את הספר שהשאלת לי.

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

8. א. לפניכם ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם יש שם מודגש. קראו אותם, והשלימו את המשפט שאחריהם.

I. כל תקלה ב**מִרְכָּזִיה** הטלפונית משבשת את חייהם של אלפי אנשים.

II. הטלפון החכם הוא מעין **סִפְרִיָּה** ניידת נגישה וזמינה.

III. אחד התפקידים של **עִירִיָּה** הוא לפעול למען רווחת התושבים בעיר.

IV. ב**מַעֲדָנִיָּה** מוכרים מוצרי מזון ייחודים אך גם יקרים.

דַּרְךְ הַתְּצוּרָה של השמות המודגשים היא: _____, והמשמעות המשותפת לארבעת השמות

המודגשים היא _____.

ב. לפניכם ארבעה שמות המסתיימים בצורן סופי. קראו אותם, וענו על הסעיפים (1)–(3) שאחריהם.

מִשְׁאִית, חֲלָלִית, מְכַלִּית, לוֹחִית

(1) מבין ארבעת השמות **הַקִּיפּוֹ** את השם היוצא דופן מבחינת המשמעות של הצורן הסופי.

(2) ציינו את המשמעות של הצורן הסופי בשם היוצא דופן שהקפתם. _____

(3) ציינו את המשמעות המשותפת לצורן הסופי בשלושת השמות האחרים. _____

ג. לפניכם שלושה שמות.

מְבַנֶּה, מְסַפֵּר, מוֹשֵׁב

ה**קִיפּוֹ** את המשקל המשותף לשלושת השמות.

מְקַטֵּל, מְקַטֵּל, מְקַטֵּל, מְקַטֵּל

ד. מבין ארבע המילים שלפניכם, ה**קִיפּוֹ** את המילה היוצאת דופן מבחינת דַּרְךְ הַתְּצוּרָה.

תִּקְנוֹן, חִידוֹן, זָכְרוֹן, צְרִיפּוֹן

מהי דַּרְךְ הַתְּצוּרָה של המילה שהקפתם? _____

I. אדם ישר **משיב** אבדה לבעליה.

II. הסדרן הושיב את האורחים בשורה הראשונה.

III. השחקנית **שבתה** את לבבות הקהל.

IV. חברת האוטובוסים **שבתה** במחאה על השכר הנמוך של הנהגים.

V. בשבוע שעבר **שבת**י מחופשה באמריקה.

א. בטבלה שלפניכם מיינו את הפעלים המודגשים לפי הגזרה. ציינו בטבלה את מספר המשפט בלבד.

שלמים	נחי פ"י/ו	נחי ע"י/ו	נחי ל"י/ה

ב. בטבלה שלפניכם מיינו את הפעילים המודגשים לפי ה**נניין**. ציינו בטבלה את מספר המשפט בלבד.

קל (פעל)	הפעיל

10. לפניכם חמישה משפטים, ובכל אחד מהם חסרה מילת יחס. השלימו את מילות היחס החסרות במשפטים.

א. החולה הודה _____ רופא על הצלת חייו.

ב. החוק מכיר _____ זכויות העובדים הזרים.

ג. כשהתכוונתי למבחן הבנתי היטב _____ החומר.

ד. בסיפור הגיבורה מתמודדת _____ קשיים רבים.

ה. התעניינתי _____ תולדות חייו של הסופר שכתב את הסיפור.

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

11. לפניכם עשרה משפטים. בכל משפט יש שתי מילים מודגשות, אך רק אחת מהן נכונה בצורתה או בהקשרה במשפט.

בחרו בחמישה משפטים, והקיפו בכל אחד מהם את הצורה הנכונה.

- א. דלתות בתינו פתוחים / פתוחות תמיד בפני האורחים.
- ב. אלכסנדר גרהם בל המציא / גלה את הטלפון המודרני במאה ה-19.
- ג. לא יכלתי / יכלתי לישון הלילה בגלל מחשבות מטרידות.
- ד. הצופים בסרט הדרמה הזילו / הזילו דמעות למראה סבלו של הילד.
- ה. הקפד לכבה / לכבות את המזגן לפני צאתך מן הבית.
- ו. בטיול ביקשו ממני חבריי שאני אצלים / יצלים אותם על רקע הנוף.
- ז. משקלה של התינוקת שנולדה לנו אתמול היא / הוא שלושה קילוגרם וחצי.
- ח. תאונות קטלניות עלולות לקרות / לקרה בזמן שהנהג משתמש בטלפון הנייד.
- ט. שופט כדורגל חייב על פי החוק לספור / לספור את השחקנים לפני תחילת המשחק.
- י. הלויתי / לוייתי כסף מן הבנק כדי לשלם את שכר הלימוד.

12. לפניכם קטע ובו ארבעה משפטים I-IV. קראו את הקטע, וענו על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

I. הקיץ האחרון היה חם מן הרגיל. II. החום הקיצוני הזכיר לכולנו ששינויי האקלים בשנים האחרונות הם הרסניים. III. גלי חום קיצוניים פגעו בצפון אמריקה, ושרפות ענק הגיעו עד לקוטב הצפוני. IV. הדוח החדש של הפאנל הבין-ממשלתי לשינוי האקלים מזהיר מפני סכנות גדולות עוד יותר בעתיד הקרוב.

א. בחרו מן הקטע שלושה משפטים: משפט פשוט, משפט מורכב ומשפט מחובר (מאוחד, איחוי).

ליד כל אחד משמות הסוגים התחביריים שלפניכם כתבו את מספר המשפט המתאים מבין המשפטים שבחרתם מן הקטע.

משפט פשוט: _____

משפט מורכב: _____

משפט מחובר: _____

ב. בקטע יש חמש מילים וצירוף המסומנים בקו.

בחרו בארבעה מהם, וציינו את התפקיד התחבירי של כל אחד מהם.

האחרון _____

היה _____

שינויי _____

עד לקוטב הצפוני _____

מזהיר _____

סכנות _____

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

13. א. לפניכם משפט. קראו אותו, וענו על הסעיפים (1)–(2) שאחריו.

מדענים רבים מרחבי העולם שִׁלְבוּ בתוכניות שלהם את מסקנות הדוח הבין-לאומי.

(1) כתבו את המשפט מחדש: הפכו אותו ממשפט פעיל למשפט סביל.

(2) השלימו את המשפטים האלה.

– במשפט הפעיל התפקיד התחבירי של הצירוף "מסקנות הדוח הבין-לאומי" הוא _____.

– במשפט הסביל התפקיד התחבירי של הצירוף "מסקנות הדוח הבין-לאומי" הוא _____.

ב. לפניכם משפט מחובר שחסרה בו מילת קישור. קראו אותו, וענו על הסעיפים (1)–(4) שאחריו.

הדוח הבין-לאומי מצביע על קשר הדוק בין פליטה של גזי חממה להתחממות כדור הארץ, _____

רוב מדינות העולם אינן נוקטות צעדים של ממש להפחתת הפליטה של גזי החממה.

(1) השלימו במשפט את מילת הקישור החסרה.

(2) העתיקו מן המשפט מילה שתפקידה התחבירי הוא מושא. _____

(3) מהו תפקידה התחבירי של המילה "פליטה" המסומנת בקו במשפט? _____

(4) מהו תפקידה התחבירי של המילה "רוב" המסומנת בקו במשפט? _____

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

14. א.

לפניכם שלושה משפטים. קראו אותם, וענו על הסעיפים (1)–(2) שאחריהם.

I. בחמישים השנים האחרונות חלה עלייה בגובה פני הים בגלל הפשרה מוגברת של קרחונים בקוטב.

II. במאה השנים האחרונות עלה גובה פני הים בעולם כולו כבעשרים סנטימטר בלבד, אך קצב העלייה

הולך וגובר.

III. אם רק אחדות ממדינות העולם יפעלו לפתרון משבר האקלים, צפוי לאנושות סבל.

(1) בכל אחד משלושת המשפטים הקיפו את המילה המציינת את הקשר הלוגי שבו.

(2) ציינו ליד כל משפט, את סוג הקשר הלוגי שבו.

בחרו את סוג הקשר הלוגי מן הרשימה שלפניכם:

ניגוד, סיבה ותוצאה, תכלית, זמן, תנאי

ב.

לפניכם ארבעה משפטים. קראו אותם, וענו על השאלה שאחריהם.

I. בארצות הברית הציגה הממשלה תוכנית למאבק בשינויי האקלים.

II. התוכנית הממשלתית קוראת למאבק משותף של כל האוכלוסייה.

III. על פי התוכנית, המאבק בשינויי האקלים יפחית את ההתחממות הגלובלית.

IV. הדרך העיקרית להפחתת ההתחממות הגלובלית היא מאבק שיגביל את כוחם של תאגידי הנפט בעולם.

בכל אחד מן המשפטים מסומנת בקו המילה "מאבק".

כתבו ליד כל משפט את התפקיד התחבירי של המילה "מאבק" שבו.

בחרו את התפקיד התחבירי מן הרשימה שלפניכם:

נושא, נושא, מושא, תיאור, לוואי

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

لا تكتبوا في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

טיוטה

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

עברית: ספרות ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 014281

טיוטה

لا تكتبوا في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتجّاح، مجلس الطّالاب والشّبيبة القطري"